

"Ya kısa bir meal-i icmalî veya ayetin her cümlesi için beş altı satır tefsir yazmak lazım gelir." Bu cümleyi izah eder misiniz? Kısa bir tefsirli meal okuyabilir miyiz, sadakatimize zarar verir mi?

Risale-i Nurların meale bakışı şu şekildedir:

"Evet, nasıl İmam-i Âzam demiş: ' *Lâ ilâhe illâllah tevhîde alem ve isimdir.*' Biz de deriz:

"Kelimât-ı tesbihiye ve zikriyenin, hususan ezanda ve namazda olanların ekseriyet-i mutlakası, alem ve isim hükmüne geçmişler. Alem gibi, mânâ-yı lügavîsinden ziyade, mânâ-yı örfî-i şer'îsine bakılır. Öyleyse değişmeleri şer'an mümkün değildir. Her mü'mine bilmesi lâzım olan mücmel mânâları, yani muhtasar bir meâlî ise, en âmi bir adam dahi çabuk öğrenir. Bütün ömrünü İslâmiyetle geçiren ve kafasını binler mâlâyâniyatla dolduran adamlar, bir iki haftada, hayat-ı ebediyesinin anahtarı olan şu kelimât-ı mübarekenin meâl-i icmâlîsini öğrenmemesine nasıl mazur olabilirler, nasıl Müslüman olurlar, nasıl "akıllı adam" denilirler? Ve öyle heriflerin tembelliklerinin hatırı için o nur menbalarının mahfazalarını bozmak kâr-ı akıl değildir."

"Hem Sübhânallah diyen, hangi milletten olursa olsun, Cenâb-ı Hakkı takdis ettiğini anlar. İşte bu kadar kâfi gelmez mi? Eğer mânâsına kendi lisanıyla müteveccih olsa, akıl noktasında bir defa taallüm eder. Halbuki günde yüz defa tekrar eder. O yüz defa, aklın hisse-i taallümünden başka, lâfızdan ve lâfza sirayet eden ve imtizaç eden meâl-i icmâlî, çok nurlara ve feyizlere medardır. Bahusus, tekellüm-ü İlâhî haysiyetiyle aldığı kudsiyet ve o kudsiyetten gelen feyizler ve nurlar çok ehemmiyetlidir."

"Elhasıl: Zaruriyât-ı diniye mahfazaları olan elfâz-ı kudsiye-i İlâhiyenin yerine hiçbir şey ikame edilemez ve yerlerini tutamaz ve vazifelerini göremez. Ve muvakkat ifade etseler de, daimî, ulvî, kudsî ifade edemezler."

"Amma nazariyât-ı diniyenin mahfazaları olan elfazlar ise, değiştirilmeye lüzum kalmaz. Çünkü nasihatle ve sair tedris ve talim ve vaazla o ihtiyaç mündefi' olur."

"Elhasıl, lisan-ı nahvî olan lisan-ı Arabînin câmiyeti ve elfâz-ı

Kur'âniyenin i'câzı öyle bir tarzdadır ki, kabil-i tercüme değildir, belki '*muhaldir*' diyebilirim. Kimin şüphesi varsa, i'câza dair Yirmi Beşinci Söze müracaat etsin. Tercüme dedikleri şeyler ise, gayet muhtasar ve nâkıs bir mealdir. Böyle meal nerede; hayattar, çok cihetlerle teşa'ub etmiş âyâtın hakikî mânâları nerede?"(1)

"Bu Onuncu Meseleye bir hâtime olarak iki haşiyeye:

"*Birincisi:* Bundan on iki sene evvel* işittim ki, en dehşetli ve muannid bir zındık, Kur'ân'a karşı suikastını, tercümesiyle yapmaya başlamış ve demiş ki: '*Kur'ân tercüme edilsin, tâ ne mal olduğu bilinsin.*' Yani, lüzumsuz tekraratı herkes görsün ve tercümesi onun yerinde okunsun diye dehşetli bir plân çevirmiş."

"Fakat Risale-i Nur'un cerh edilmez hüccetleri kat'î ispat etmiş ki, Kur'ân'ın hakikî tercümesi kabil değil, ve lisan-ı nahvî olan lisan-ı Arabî yerinde Kur'ân'ın meziyetlerini ve nüktelerini başka lisan muhafaza edemez ve herbir harfi, on adetten bine kadar sevap veren kelimât-ı Kur'âniyenin mucizâne ve cemiyetli tabirlerinin yerini, beşerin âdi ve cüz'î tercümeleri tutamaz, onun yerinde camilerde okunmaz diye, Risale-i Nur her tarafta intişarıyla o dehşetli plânı akîm bıraktı. Fakat o zındıktan ders alan münafıklar, yine şeytan hesabına Kur'ân güneşini üflemeyle söndürmeye ahmak çocuklar gibi ahmakane ve divanecesine çalışmaları sebebiyle, bana gayet sıkı ve sıkıcı ve sıkıntılı bir hâlette bu Onuncu Mesele yazdırıldı tahmin ediyorum. Başkalarıyla görüşemediğim için hakikat-ı hali bilmiyorum."(2)

Risale-i Nurlardan vermiş olduğumuz bu cümlelerden çıkarılan hükme göre, meal asla Kur'an değil ve onun yerini tutamaz. Meal Üstad Hazretlerinin ifadesi ile sadece muhtasar ve nâkıs bir tercümeden ibarettir. Meale bundan fazla bir nazar ile bakılmamalıdır.

Her bir ayetinde hatta her bir harfinde nice derin mânâlar bulunan Kur'an-ı Kerim'in tercümesi mümkün olmadığı gibi, onu sadece mealinden okuyarak anlamak da mümkün değildir. Bunun için medreselerde uzun yıllar sarf, nahiv, bedi', beyan, tefsir, hadis, fıkıh, kelim ve mantık gibi ilimleri tahsil etmek ya da müfessirlerin tefsirlerini okumak lazımdır. Bunun içindir ki, Arapçayı çok iyi konuşan Araplar bile Kur'an'ı anlamak için üniversitelerde veya medreselerde uzun yıllar tahsil görmektedirler.

Mealın gayesi, Kur'an'ın o muhteşem meziyetlerini meal vasıtası ile söndürmek ve insanların nazarından düşürmektir. Bu sebeple meallere Kur'an'ı hakiki bir talim ve anlama vasıtası olarak değil de noksan ve umumî bir malumat edinmek olarak bakmak daha yerinde olur. Kur'an'ı sağlıklı bir şekilde talim etmek ve hükümlerini öğrenmek ancak tefsir ve te'villerle mümkündür.

Bu noktalar göz önünde bulundurulduktan sonra, meal okumakta ve Kur'an'ı anlamaya çalışmakta bir mahzur yoktur.

Kur'an-ı Kerîm İlahî bir kitaptır; manâ itibariyle engin ve zengindir. Her bir kelimesinde, her bir satırında, her bir cümlesinde birçok esrar-ı İlahîyye mevcuttur. Beyanât-ı Kur'aniye o kadar harika, o derece letafetli ve selasetlidir ki, bunları muhafaza etmek ancak Arapçayla mümkündür.

Hem Kur'an'ın sarîh mânâ ve hakikatleri, emir ve hükümleri olduğu gibi, birçok remiz ve işaretleri de vardır, tercümede bunların tamamı kaybolur.

Hem Kur'an mu'cizedir. Başka bir lisana tercüme edildiği zaman bu mu'cizeliğini kaybeder. Kur'an'ın ulviyeti yalnız mânâsında değildir. Onun lafızları da mânâsı gibi ulvîdir, mu'cizedir. Kur'an'ın lafızları onun elbisesi değil, cildi mesabesindedir. Elbise değiştirilebilir ama cilt değiştirilemez.

Kur'an'ın muhkem ayetleri olduğu gibi, müteşabih ayetleri de vardır. Bu müteşabih ayetler başka bir lisana çevrilse bunlardaki ilahî maksad ve mânâ kaybolur. Bu ise çok tehlikelidir. Müfessir Elmalılı Hamdi Efendi'nin dediği gibi, "Bunu imanı ve insafı olan yapmaz."

Evet, tercüme etmekle Kur'an tam olarak anlaşılmaz. Çünkü Arapçayı iyi konuşan Araplar bile Kur'an'ı anlamıyorlar. Şayet anlasalardı bütün Arapların âlim olması gerekirdi. Hâlbuki onlar dahi Kur'an'ı anlamak için üniversitelerde ve medreselerde yıllarca sarf, nahiv, bedi', beyan, meani, tefsir, hadis, fıkıh, kelam, ilm-i iştikak ve mantık gibi birçok ilmi tahsil ederler.

Bütün ulema Türkçe Kur'an olamayacağı hususunda ittifak etmişlerdir. Kısacası ayetlere meal verilmesi ve ayetlerin tefsir edilmesi caizdir. Fakat mealın Kur'an olarak kabul edilmesi kesinlikle caiz değildir.

Yazılan bütün tefsirler o okyanustan ancak bir damladır. O'nu okuyan ve anlayan imanı kemale erer. İnanmayan biri de onu hakkıyla ve insafla tetkik ederse, imana gelir. Onun için Kuran'ın feyzi sonsuzdur. İsmi gibi mânâları da güzeldir. Bu nihayetsiz feyizden istifade etmek, onun hükümlerine uymakla olur. Kadrini ehl-i iman bilir, ancak onu hakkıyla takdir etmek beşer idrakinin fevkindedir.

Kur'an-ı Kerîm ilahî bir nazm ile dizilmiş ve dokunmuştur. O nazmın her bir noktasında nihayetsiz mânâ ve sırlar vardır. Onun ihtiva ettiği belâğat ve fesahat, beşer ilminin ve kuvvetinin fevkindedir. Bundan dolayı onun nuzulünden bugüne

---

kadar Arap edib ve şairleri de dâhil olmak üzere hiç kimse Kur'an-ı Kerîm'i taklit edememiştir. Arap lisanında bile taklidi mümkün olmayan Kur'an'ın Türkçede taklidi hiç mümkün olur mu?

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas.](#)
(2) bk. [Şualar, On Birinci Şuadan, Onuncu Mesele.](#)